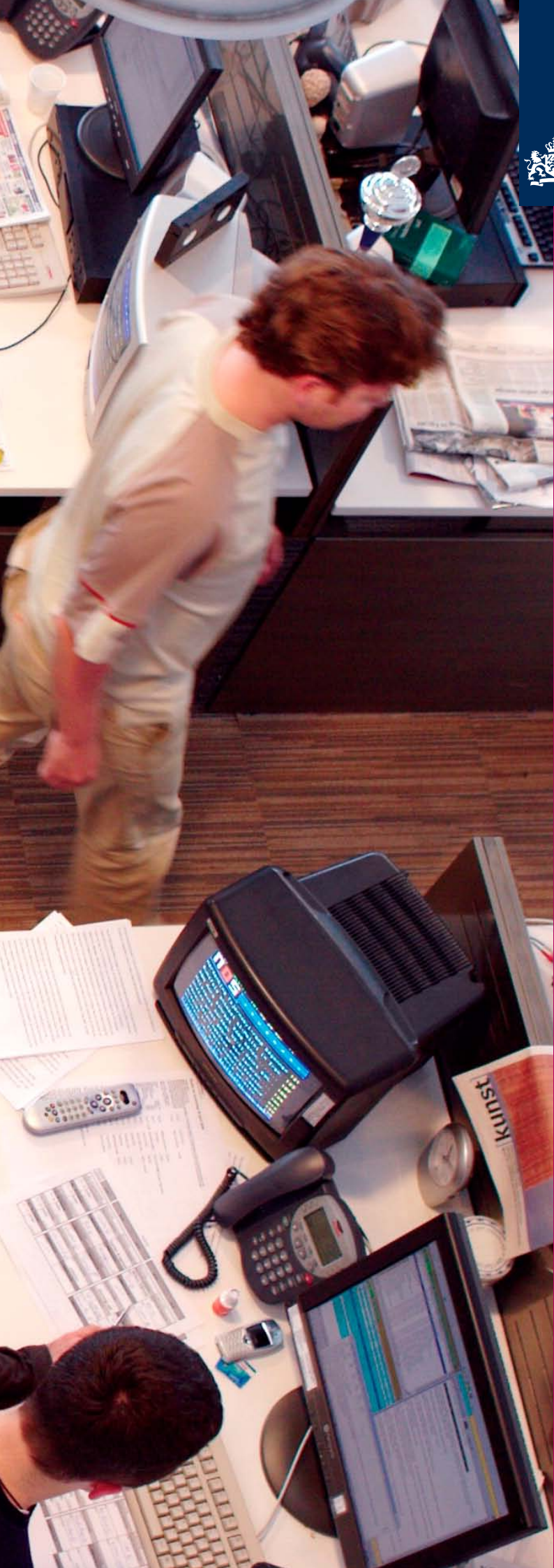

Ministerie van Economische Zaken

Ambitieuw Ondernemerschap in de praktijk

Voorbeelden van
Ambitieuw Ondernemerschap

Nederland kent al inspirerende voorbeelden van ambitieus ondernemerschap. Bedrijven als Tomtom, Ampelman, NXP en Booking.com zijn breed bekend. Maar er zijn nog meer succesvolle bedrijven in Nederland. In veel gevallen hebben zij ook gebruik gemaakt van overheidsregelingen.

Nagenoeg alle genoemde bedrijven hebben gebruik gemaakt van de **Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk (WBSO)**. De WBSO stimuleert technische innovaties in iedere bedrijfssector door het verlagen van de loonkosten voor R&D. Starters, kleine zelfstandigen (ZZP), mkb-bedrijven en multinationals maken gebruik van de regeling.

Maar ondernemers maken gebruik van een breder instrumentarium. Veel van deze regelingen worden uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), die ondernemers ondersteunt bij duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen.

Bijgaand een bloemlezing waarbij in elk voorbeeld een instrument wordt uitgelicht.

Airborne

Airborne heeft zich gespecialiseerd in het ontwerp en de grootschalige productie van composiet producten. Deze vinden hun weg onder andere in de lucht- en ruimtevaart. Vliegtuigen bijvoorbeeld zijn al voor een groot deel 'zwart' oftewel gemaakt van koolstofvezel versterkte kunststoffen. Dit is logisch omdat eigenschappen als lichtgewicht, sterk en duurzaam in die wereld belangrijk zijn. Andere markten waar Airborne actief is zijn de olie- en gasindustrie en de maritieme sector. In de maritieme markt is Airborne leidend in het ontwerp en de productie van bladen die gebruikt worden bij de opwekking van groene energie uit getijdenstroming (tidal energy).

De laatste jaren legt Airborne zich steeds meer toe op de automatisering van de composiet productietechnologie. Dit kan competitief voordeel opleveren. Er werken zo'n 230 mensen bij het bedrijf.

Het bedrijf heeft onder andere gebruik gemaakt van het Innovatiekrediet en de Groeifaciliteit. Ook heeft Airborne gebruik gemaakt van WBSO en RDA.

Met de fiscale regelingen WBSO en **Research & Development Aftrek (RDA)** kunnen bedrijven de kosten voor R&D verlagen. De beide regelingen stimuleren technische innovaties in iedere bedrijfssector. De WBSO verlaagt de loonkosten voor R&D, de RDA levert een extra aftrekpost op voor andere kosten en uitgaven voor R&D. Bijvoorbeeld voor prototypes of onderzoeksapparatuur. Het fiscale voordeel kan worden verrekend via de aangifte bij de Belastingdienst. Bedrijven dragen minder loonheffing af en zelfstandigen krijgen een vaste aftrek.

Applied Nanolayers B.V.

Applied Nanolayers B.V. is een nieuw Nederlands bedrijf dat zich gaat toeleggen op de commerciële productie van grote oppervlakken van grafeen van zeer goede kwaliteit. Grafeen is een nieuw en veelbelovend materiaal, waar veel onderzoek aan gedaan is en waarvoor ook de Nobelprijs is toegekend. De mogelijke toepassingen van deze koolstof van slechts één atoom dik zijn eindeloos. Van lichtere vliegtuigen tot supersnelle chips tot veel betere accu's. Maar er wordt nog nergens op grote schaal grafeen van hoge kwaliteit gefabriceerd. Applied Nanolayers gaat dit doen. De planning is volgend jaar de productie te starten.

Het bedrijf heeft vanuit de MIT-regeling Hightech Systemen & Materialen ondersteuning gekregen.

De **Mkb-Innovatiestimulering-Topsectoren (MIT-regeling)** ondersteunt het mkb bij de aansluiting op innovatieactiviteiten binnen de topsectoren. Iedere topsector kiest welke mix van instrumenten men wil inzetten om het mkb te betrekken. Hierbij is de keuze haalbaarheidsstudies, R&D-samenwerkingsprojecten, InnovatiePrestatieContracten, Kennisvouchers en het inhuren van hooggekwalificeerd personeel van onderzoeksorganisatie of groot bedrijf.

Avantium

Avantium is ontstaan als spin-off van Shell. Het bedrijf is gevestigd in Amsterdam en heeft circa 130 medewerkers. Avantium innoveert, verricht onderzoek en doet productontwikkeling op het gebied van 'groene grondstoffen'. Daarin werkt het samen met toonaangevende bedrijven als 'The Coca-Cola Company' (TCCC), Danone, ALPLA en Solvay.

Avantium heeft in 2010 ondersteuning vanuit het Innovatiekrediet gekregen voor de ontwikkeling van Furaangebaserde componenten (bouwstenen) voor grondstoffen waarvan uiteindelijk allerlei soorten groene plastics (PET flessen, tapijtgaren kitproducten etc) kunnen worden geproduceerd.

Als het project technisch slaagt is Avantium in staat op grote schaal grondstoffen voor bioplastics te produceren tegen lagere kosten en met betere producteigenschappen dan de traditionele grondstoffen.

Avantium heeft onder andere vanuit het TKI biobased economy ondersteuning gekregen.

Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's) bundelen privaatpublieke samenwerking voor onderzoek en innovatie vanuit de topsectoren. Deze bundeling stimuleert synergie en samenhang van onderzoek- en innovatieactiviteiten op economische en maatschappelijke speerpunten.

De onderzoeksprogrammering van de TKI's komt tot stand in samenwerking tussen het kennisintensieve bedrijfsleven, universiteiten en de instituten voor toegepast onderzoek.

Om bedrijven te prikkelen deel te nemen aan TKI's, voerde het kabinet een TKI-toeslag in, met een budget van ruim 83 miljoen euro in 2013. Voor iedere euro die een bedrijf (aan cash) in een TKI investeert, legt de overheid 25 cent bij. Voor de eerste 20.000 euro die een ondernemer bijdraagt, is de TKI-toeslag 40%.

Dyecoo

Textiel verven met water is een aanslag op het milieu. Dyecoo ontwikkelde een techniek op basis van CO₂. De verfmachines, die textiel kunnen verven op basis van kooldioxide, zijn een milieuvriendelijke revolutie in de textielindustrie. De machines worden verkocht aan bedrijven in Thailand en binnenkort in Taiwan. Door textiel te verven zonder water te gebruiken, kan water worden bespaard. Dyecoo werkt onder andere samen met Nike om van waterloos verven de nieuwe internationale standaard te maken. Dyecoo spant zich in om van deze nieuwe technologie een concurrerend product te maken.

De WBSO heeft er aan bijgedragen dat de machines er kwamen. Ook heeft het bedrijf gebruik gemaakt van de BMKB regeling.

Bij de **Borgstelling MKB kredieten (BMKB)** staat de overheid borg tot € 1,5 miljoen voor bedrijfsfinanciering. Deze is bestemd voor ondernemingen met maximaal 250 werknemers en een jaaromzet tot € 50 miljoen óf een balanstotaal tot € 43 miljoen.

Epyon

Epyon begon in 2005 met snelladers voor de consumentenmarkt waarmee de oplaadtijd voor mobiele telefoons teruggebracht wordt van 6-8 uur naar 15 minuten. Het idee voor het snelladen van Lithium-ion batterijen is onderzocht door enkele Delftse studenten, die er mee aan de slag zijn gegaan en er een bedrijf voor op hebben gericht. Het bedrijf startte bij YES!Delft, de incubator van de TU Delft.

Het product werd uitontwikkeld en gecertificeerd, maar de consumentenmarkt bleek een ingewikkelde markt. Met de ontwikkeling van snelladers voor onder andere heftrucks werd de focus verlegd naar de zakelijke markt. In 2008 legde Epyon zich toe op het maken van snelladers voor elektrische auto's waarmee de laadtijd werd verkort tot 20 minuten.

Wereldwijd nam de vraag naar oplaadmogelijkheden voor elektrische auto's explosief toe en na enkele financieringsrondes is het bedrijf uiteindelijk overgenomen door de Zwitserse multinational ABB. Epyon was daarmee de eerste officiële exit van YES!Delft en het gaat nu verder als zelfstandige productgroep van ABB.

Enkele oprichters van Epyon zijn een nieuwe start-up (Dingify) in 3D printen begonnen bij YES!Delft.

Het bedrijf Epyon komt voort uit YES!Delft, het ondernemerscentrum van de TU Delft en heeft financiering vanuit de toenmalige **subsidieregeling kennisexploitatie (SKE)** regeling gekregen. Ook is gebruik gemaakt van Innovatievouchers.

Met het verstrekken van de **Innovatievouchers elektrische mobiliteit** wilde het Ministerie van Economische Zaken Mkb-ondernemers stimuleren meer gebruik te maken van de kennis over elektrisch vervoer bij kennisinstellingen. De innovatievoucher elektrische mobiliteit is maximaal € 5.000 waard. Mkb-ers kunnen met de voucher een kennisvraag laten beantwoorden door een kennisinstelling. Voor deze regeling was een budget van € 500.000 beschikbaar gesteld.

ISA Pharmaceuticals

De technologie van ISA Pharmaceuticals, meer efficiënte en specifieke immunotherapie, draagt bij aan de bestrijding van enkele vormen van kanker, waaronder baarmoederhalskanker. Baarmoederhalskanker wordt in vrijwel alle gevallen veroorzaakt door een virus. Virussen worden normaal gesproken door het lichaam onschadelijk gemaakt maar dit virus heeft zich bijzonder goed aangepast aan het lichaam, waardoor het minder snel wordt opgemerkt door het immuunsysteem. Wanneer het virus niet wordt opgemerkt bestaat de kans dat het virus-DNA in het DNA van de cel van de mens wordt ingebouwd. Hierdoor kan het virus onder bepaalde omstandigheden de cel veranderen van een normale cel in een kankercel.

ISA heeft dankzij onderzoek nu een portefeuille opgebouwd met twee klinische fasen therapeutische SLP vaccins voor verschillende vormen van kanker en voorstadia van kanker. Momenteel is ISA Pharmaceuticals er op gericht zijn belangrijkste product voor de behandeling van kanker zo spoedig mogelijk richting goedkeuring voor de markt te krijgen.

Het bedrijf heeft via de Borgstelling MKB Kredieten (BMKB) ondersteuning vanuit EZ benut en heeft daarnaast onder andere financiering gekregen vanuit het Innovatiekrediet.

Het **Innovatiekrediet** is een risicodragend krediet. Het krediet en de hierop berekende rente moet worden terugbetaald. De rente hangt af van het risicoprofiel. Het krediet is bestemd voor de financiering van veelbelovende innovatieve projecten. Deze projecten moeten binnen enkele jaren leiden tot nieuwe producten. Bijvoorbeeld de technische ontwikkeling van een nieuw product. Of de ontwikkeling van een medicijn waarbij nog een klinische studie is vereist.

Kleine bedrijven kunnen met het innovatiekrediet 45% van de ontwikkelingskosten van een project financieren, middelgrote bedrijven 35% en grote bedrijven 25%. Het krediet bedraagt maximaal € 5 miljoen. Onder de ontwikkelingskosten vallen onder andere: eigen loonkosten, materialen, afschrijvingen, uitbestedingskosten, reiskosten en kosten van octrooiaanvragen. In het geval van samenwerkingsverbanden kan het maximale kredietpercentage verhoogd worden tot 40% of 50%.

Jorrit Koeman/Urban Tulip Experience

Jorrit Koeman (een eenmanszaak) wil samen met een kweekbedrijf en software bedrijfje SYNZ B.V. in het Vondelpark een jaarrond tulpenpluktuin opzetten waar consumenten hun zelf geplukte tulpen middels een veilingklok kunnen veilen. Dit project idee wordt gesteund door Flora Holland BV en VWB, de bloembollen branche organisator. De bedoeling van de pluktuin is om de consument meer bij de ketens te betrekken en andere branches, zoals groenten en fruit hiermee te inspireren. Bijkomend voordeel is dat een duurzame klantwaarde gegenereerd wordt met minder kosten.

Het project is ondersteund vanuit de eerste tender van de **MIT-regeling Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen**.

Ojah

Ojah produceert met een unieke voedseltechnologie 100% plantaardige alternatieven voor vlees. De producten worden in Nederland vermarkt onder de naam Beeter®. De producten worden gemaakt van duurzaam geteelde, niet-genetisch gemodificeerde, soja.

De consumentenvraag naar hoogwaardige vleesvervangers groeit door de duurzaamheids- en gezondheidsafwegingen van de consument. Producten van Ojah hebben in tegenstelling tot de huidige generatie vleesvervangers een lange vezel waardoor het product een echte vleesbeet en sappige structuur krijgt. Uit consumententesten blijkt dat producten met Beeter® niet te onderscheiden zijn van varianten met vlees en industriële afnemers zijn tevreden over de verwerkbaarheid tot bijvoorbeeld kant- en -klaar maaltijden en snacks.

Er worden bij het productieproces van de producten van Ojah geen additieven gebruikt. Daarnaast heeft het proces een laag water- en energieverbruik door de korte productietijd. Dus zowel het product als het productieproces dragen bij aan het verminderen van het broeikas-effect.

Ojah heeft onder andere gebruik gemaakt van de **MIT**. Daarnaast krijgt het bedrijf ondersteuning van Start Green Venture Capital via de **SEED Capital Regeling**.

PaperFoam Biobased Packaging

De trend naar meer duurzaamheid groeit al jaren. Het bedrijf PaperFoam maakt biologisch afbreekbare verpakkingen voor onder andere elektronica, cosmetica, medische apparaten en voedsel. Deze verpakkingen uit aardappelzetmeel zijn composteerbaar; de carbon footprint van wieg to graf is daarmee lager dan van vergelijkbare verpakkingen van plastic of papierpulp.

De verpakkingen zijn 4-sterren biobased gecertificeerd, licht van gewicht en volledig afbreekbaar. Door het spuitgiet productieproces kunnen bovendien precieze pasvormen worden gerealiseerd waardoor verpakte producten beter beschermd worden. De designs en de kleuren die kunnen worden toegepast maken het product ook interessant voor marketeers en designers.

Het bedrijf heeft de technologie mede kunnen ontwikkelen en verbeteren vanuit de SBIR regeling.

Small Business Innovation Research (SBIR) is een aanbestedingsinstrument dat de Nederlandse overheid gebruikt voor het vinden van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. De overheid zoekt zo naar nieuwe, creatieve en onconventionele ideeën met commercieel perspectief.

De overheid identificeert een specifieke uitdaging en stelt een budget voor beschikbaar. RvO beschrijft samen met een ministerie of andere overheidsdienst het vraagstuk in een SBIR-aanbestedingsdocument. Het document wordt vervolgens openbaar aanbesteed.

Mendix

Mendix heeft een platform ontwikkeld waarmee organisaties zelf applicaties kunnen ontwikkelen en integreren in hun bestaande systemen. Met het Mendixplatform worden applicaties al binnen enkele dagen ontwikkeld. Naast de tijdswinst besparen organisaties zo op kosten en wordt de investering al binnen afzienbare tijd terugverdiend. Wereldwijd maken honderden ondernemingen al gebruik van Mendix, waaronder ABN Amro, Dun & Bradstreet, Genzyme, KPN en TNT.

Mendix groeit snel en heeft vorig jaar een nieuw Europees hoofdkantoor in Rotterdam geopend. Het heeft ook vestigingen in het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en Zuid-Afrika. Het bedrijf heeft recent een kapitaalinjectie van 25 miljoen dollar gekregen van de vooraanstaande Nederlandse investeerder Prime Ventures en het Amerikaanse Battery Ventures. Eerder kreeg het al een investering van HENQ Invest een van de investeerders die gebruik hebben gemaakt van de SEED Capital regeling.

Het bedrijf heeft financiering vanuit de SEED Capital regeling gekregen.

De **SEED Capital (voorheen SEED-faciliteit)** geeft investeerders de kans om te investeren in technostarters en creatieve starters waarbij het risico wordt gedeeld met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Technostarters en creatieve starters krijgen hierdoor de mogelijkheid om gelden aan te trekken om hun innovatie te realiseren. Het budget voor de Seed-aanvragen is € 20 miljoen.

Dit is een uitgave van

Ministerie van Economische Zaken
*Onderdeel van de kamerbrief Ambitieuze Ondernemerschap:
een agenda voor startups en groeiers.*

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

www.rijksoverheid.nl/ez

